

Δ Α Τ Τ Ι Κ Ο Σ Ξ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΜΑΡΝΗ 20 - ΑΘΗΝΑ 104 33 - ΤΗΛΕΦΩΝΟ 210 523 5149

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:	«ΑΤΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ»
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:	Ντόρα Λαϊνή - Μελίνα Σηφάκη
ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:	Τρύφων Αναγνώστοπουλος
ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ:	L-PRESS, Ζαΐμη 40, τηλ. 210 8228258
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΜΟΝΤΑΖ - ΦΙΛΜΟΓΡΑΦΗΣΗ:	70x100, Μαυροματαίων 2, τηλ. 210 8236335

ΜΕΡΕΣ ΚΑΙ ΩΡΕΣ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΜΑΣ:

ΤΡΙΤΗ, ΤΕΤΑΡΤΗ, ΠΕΜΠΤΗ, ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ: 7 ΕΩΣ 9 Μ.Μ.

Κάθε Πέμπτη τα Γραφεία του Συλλόγου μας θα είναι ανοικτά
από τις 7.30 μ.μ. για τις καθιερωμένες μας συγκεντρώσεις.

Σας περιμένουμε

ΕΞΟΦΥΛΟ

Φωτογραφία: Τρυφ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
Απογευματινό

ΕΣΟΦΥΛΛΑ

Βάνα ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
Αγριόλευκες στα Χανιά Πηλίου (1ο Βραβείο) Σηπλιά
Γιάννης ΧΑΛΚΕΑΣ
Ποτάμι (2ο Βραβείο)

Το Δ.Σ. του ΑΤΤΙΚΟΥ και η Συντακτική Επιτροπή του περιοδικού
εύχονται στα μέλη και στους φίλους του Αττικού
που γιορτάζουν αυτές τις ημέρες
ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ ΚΑΙ ΚΑΛΑ!!

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

- ❖ Παρακαλούνται τα μέλη και οι φίλοι του Αττικού να μας δίνουν φωτογραφίες από τις εκδρομές μας για το περιοδικό αναγράφοντας, οπωσδήποτε, στην πίσω πλευρά το όνομά τους, την τοποθεσία και την ημερομηνία.
- ❖ Τον τελευταίο καιρό έχουν παρατηρηθεί επανειλημμένες ακυρώσεις και απουσίες την τελευταία στιγμή από τις μονοήμερες εκδρομές. Πολλές απ' αυτές χωρίς ούτε καν προειδοποίηση. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα ο Σύλλογος να μην μπορεί να συγκεντρώσει τον απαιτούμενο ναύλο του πούλμαν που έχει πρόσφατα αυξηθεί λόγω της ανόδου της τιμής των καυσίμων.
- ❖ Εφιστούμε την προσοχή στα μέλη και στους φίλους του Αττικού ότι οι ακυρώσεις θα πρέπει να γίνονται το αργότερο μέχρι τις 8 μ.μ. της Παρασκευής, ειδάλλως θα καταβάλλεται η αξία του κομίστρου η οποία, σημειωτέον, από τον Ιανουάριο θα αυξηθεί κατά 2 Ευρώ.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Ο «δαίμων» του τυπογραφείου ευθύνεται για την απόδοση της εσωτερικής φωτογραφίας του οπισθόφυλλου στο προηγούμενο τεύχος στον κ. Γιάννη Χαλκέα ενώ ανήκει στον κ. Ανδρέα Αντωνόπουλο.

Το Δεκέμβριο συμπληρώθηκαν 20 χρόνια από τότε που έφυγε από κοντά μας ο αξέχαστος Νίκος Ζέρβας.

Τον θυμόμαστε πάντα με πολλή αγάπη και νοσταλγία.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

Η Κριτική Επιτροπή με μέλη τους: Τρύφ. Αναγνωστόπουλο, Ανδρέα Αντωνόπουλο και Θανάση Δημάκα επέλεξε σαν τις δύο καλύτερες φωτογραφίες, τις:

1. « **Αγριολεύκες στα Χάνια Πηλίου** » της Βάνας Κωστοπούλου και
2. « **Ποτάμι** » του Γιάννη Χαλκέα.

Οι φωτογραφίες των βραβευθέντων θα αναρτηθούν και θα στολίσουν τους τοίχους της Αίθουσας του Αττικού. Η απονομή των αντίστοιχων βραβείων θα πραγματοποιηθεί στην εκδήλωση για το «Κόψιμο της Πίτας», στο Σύλλογό μας.

ΤΑ ΔΩΡΑ ΤΩΝ ΜΑΓΩΝ

ΠΙΤΣΑ ΑΣΤΕΡΗ

Στην ιερή φάτνη ο νεογέννητος Θεός χαμογελάει στην αγκαλιά της μητέρας του. Τριγύρω, οι ποιμένες γονατιστοί ακούνε τη θεία μελωδία των αγγέλων. Τα ζωντανά αισθάνονται πως κάτι παράξενο, κάτι απόκοσμο συμβαίνει και στέκουνε βουβά. Η Παναγία βλέπει στην είσοδο της σπηλιάς να αστράφτουνε πολύτιμες στολές, να λαμπυρίζουν πετράδια στις φορεσιές και στα κεφαλοδεσμίματα των τριών ανδρών που πλησιάζουν και πέφτουνε γονατιστοί μπροστά στα πόδια της. Μαζί με τις ευχές τους αποθέτουνε τα δώρα τους: χρυσό, λιβάνι, σμύρνα. Και σαν αέρας βγαίνουν, καβαλικεύουν τα άτια τους και χάνονται.

Αυτά τα δώρα η μάνα τα έκρυψε σαν ιερά κειμήλια της γέννησης του παιδιού της, της γέννησης του Θεού της, σ' όλη της τη ζωή. Τα χρόνια πέρασαν και σαν ήρθε η ώρα ν' ανέβει στους Ουρανούς, τα πολύτιμα δώρα παραδόθηκαν στα χέρια δυο παρθένων από την Ιουδαία που η Θεοτόκος είχε βαπτίσει. Τα δώρα παρέμειναν στην Ιερουσαλήμ για πολύ καιρό και, λέγεται, πως ήταν θαυματουργά.

Για την προέλευση των Μάγων έγιναν πολλές έρευνες στα επόμενα χρόνια. Στα κάλαντα τραγουδάμε: « εκ της Περσίας έρχονται τρεις μάγοι με τα δώρα». Στην Περσία οι μάγοι ήταν διακεκριμένα και αξιοσέβαστα πρόσωπα. Έπρεπε να έχουν βαθιά γνώση της θρησκείας, να γνωρίζουν αστρονομία και να ασχολούνται με τις επιστήμες. Να έχουν ακόμη μαγικές ιδιότητες. Η παράδοση θέλει τους Μάγους που έφτασαν στη Βηθλεέμ να είναι βασιλιάδες. Ορισμένοι τους αναφέρουν σαν αστρονόμους. Ο Ωριγένης, εκκλησιαστικός συγγραφέας από την Αλεξάνδρεια (200-250 μ.Χ), τοποθετεί

την προέλευσή τους στην Χαλδαία ή την Περσία.

Ποιοί ήταν οι τρεις Μάγοι : ο Γκασπάρ ή Γκασπαθά, ο Βαλτασάρ ή Βηθισαρέας και ο Μελχιώρ.

Σε καθολικές εκκλησίες, όπως στα μωσαϊκά της Σάντα Μαρία Ματζόρε στη Ρώμη, στον Άγιο Απολλινάριο της Ραβέννα οι τρεις μάγοι απεικονίζονται με φορεσιές των ιερέων του θεού Μίθρα ή αλλιώς Μιθριδάτη, θεού διαδεδομένου στην Ασία. Τα δώρα που προσφέρανε είχαν συμβολική σημασία: ο χρυσός ήταν σύμβολο της βασιλικής ιδιότητας του Χριστού, ο λίβανος της θείας λατρείας και η σμύρνα το εξιλαστήριο του θανάτου του.

Όταν Αυτοκράτορας της Ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας στέφθηκε ο Αρκάδιος (395-410μ.Χ.) τα ιερά δώρα από την Ιερουσαλήμ μεταφέρθηκαν στην Κωνσταντινούπολη. Σύμφωνα με μια παράδοση, τα λείψανα των Τριών Μάγων μετακομίσθηκαν στην Κωνσταντινούπολη μετά από επέμβαση της Αγίας Ελένης. Την εποχή των Σταυροφοριών φυλάχθηκαν στη Νίκαια της Μικράς Ασίας και, όταν ο Μιχαήλ Παλαιολόγος κατατρόπωσε του Σταυροφόρους, επιστράφηκαν στη Κωνσταντινούπολη. Μετά την άλωσή της, προσφέρθηκαν στη Μονή του Αγίου Παύλου στο Άγιον Όρος όπου και φυλάγονται μέχρι σήμερα.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία γιορτάζει με μεγαλοπρέπεια τη Προσκύνηση των Μάγων στις 25 Δεκεμβρίου, τα Χριστούγεννα. Η Καθολική Εκκλησία γιορτάζει τη Προσκύνηση των Μάγων στις 6 Ιανουαρίου. Μέσα απ' τα πρόσωπά τους η Ανατολή προσκύνει το Χριστιανισμό.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΒΑΣΙΛΗ ΖΕΡΒΑ

Στη Θράκη, τα Χριστούγεννα άρχιζαν από τη παραμονή της ομώνυμης γιορτής. Οι γυναίκες από μέρες έκαναν όλες τις προετοιμασίες, συγύριζαν τα σπίτια τους που άστραφταν από πάστρα και έφτιαχναν όλα τα φαγητά και τα πατροπαράδοτα γλυκά. Κι' αυτό γιατί τη παραμονή ήταν αμαρτία να μαγειρεύουν. Νήστευαν όλο το σαραντάμερο που προηγείτο, οι περισσότεροι κι απ' το λάδι ακόμα, ώσπου να κοινωνήσουν οικογενειακά. Έτσι σαν καθαρά νηοτίσιμα φαγητά ήταν τα φασόλια, ο χαλβάς, το ταχίνι, το τουρσί, κ.α. Για τις γιορτές, κάθε σπίτι έκοβε το οικόσιπο γουρούνι ή τον κούρκο του, ενώ οι φτωχότεροι περιοριζόνταν στο σφάξιμο της κότας. Αυτά προοριζόνταν να στολίσουν το γιορταστικό τραπέζι των τριών ημερών που θ' ακολουθούσαν τα Χριστούγεννα. Όσοι πάλι δεν είχαν τίποτα, περίμεναν να τους θυμηθούν οι άλλοι και δεν έμεναν παραπονεμένοι.

Στο τραπέζι πάντως της παραμονής, στα περισσότερα μέρη της Δ. Θράκης έπρεπε να σερβιριστούν εννιά φαγητά. Γιατί; ποιος ξέρει... Ίσως το έθιμο σχετιζόταν με τους εννιά μήνες εγκυμοσύνης της Παναγίας. Τώρα, πώς οι φτωχοί μπορούσαν να παρουσιάσουν στο τραπέζι τους εννιά φαγητά; Με καλή διάθεση όλα μπορούν να γίνουν. Το πρώτο πιάτο ήταν η πίτα, μικρότερη από τη βασιλόπιτα. Τη στόλιζαν με σκελίδες καρυδιού σε σχήμα σταυρού με μια τρυπούλα στη μέση όπου τοποθετούσαν ένα κεριά. Δεύτερο πιάτο

ήταν οι κλασικοί λαχανοντολμάδες., τρίτο ο χαλβάς, τέταρτο οι ελιές και παρακάτω η έξυπνη φτωχονοικοκυρά σκαρφιζόταν διάφορους τρόπους για να συμπληρώσει τα πιάτα: π.χ. έβαζε το αλατοπίπερο κώρια σε δυο πιάτα, σαν έβδομο πιάτο έβαζε το τουρσί, μετά κώρια τις πιπεριές και κώρια τις μελιζάνες. Σύνολο εννιά πιάτα.

Το βράδυ της Παραμονής θα κάθονταν όλοι γύρω από τον σοφρά (στα αγροτικά σπίτια). Ο πατέρας θα άναβε το κεριά, θα θύμιαζε το εικονοστάσι και το τραπέζι και με τη γυναίκα του και τα παιδιά του θα έψελνε το τροπάρι των Χριστουγέννων. Τότε θα έκοβαν την πίτα. Το πρώτο κομμάτι ήταν του Χριστού, το δεύτερο της Παναγίας, το τρίτο του ξενιτεμένου κι έπειτα με τη σειρά ένα κομμάτι για τον κάθε ομοτράπεζο. Έκοβαν ακόμα δυο κομμάτια, ένα «του Άγιου» και ένα «της δουλειάς». Αυτά τα τελευταία, μαζί με του Χριστού, τα έδιναν στους ξένους.

Οι περισσότερες οικογένειες το βράδυ της Παραμονής ξενυχτούσαν. Έβαζαν σ' ένα ποτήρι ή πιάτο ένα κομματάκι ξερό βασιλικό ή το «λουλούδι της Παναγίας» και περίμεναν ν' ανοίξουν τα φύλλα του. Πίστευαν πως εκείνη την ώρα γεννιόταν ο Χριστός και το' χαν «για καλό» και φυσικά έκαναν τη σχετική ευχή για την εκπλήρωση οποιασδήποτε επιθυμίας τους. Όλη την Άγια Νύχτα, μέχρι να σημάνουν οι καμπάνες ή να έρθει ο κράχτης της εκκλησίας να χτυπήσει τη θύρα του σπιτιού τους και να τους πει ψαλμου-

δίζοντας το τυπικό «ορίσατε εις την εκκλησίαν», πολλοί έμεναν ξάγρυπνοι. Διηγούνταν θρησκευτικές παραδόσεις, παραμύθια και ανέκδοτα του Δωδεκάμηρου από άλλες χρονιές.

Εδώ, σχετικά με τις κωδωνοκρουσίες, θα πρέπει να τονιστεί ιδιαίτερα πως αυτές απαγορεύονταν από τον Τουρκικό νόμο. Μονάχα με το γνωστό διάγγελμα του Φλεβάρη του 1856, δυο χρόνια ύστερα από τον Κριμαϊκό πόλεμο, αναγκασμένος ο Σουλτάνος από τις Μεγάλες Δυνάμεις, έδωσε στις χριστιανικές μειονότητες κάποια θρησκευτική ισοπολιτεία. Ήταν το περίφημο Χάτι Χουμαγιούμ.

Από τότε, άρχισαν οι Χριστιανοί να οικοδομούν μεγαλύτερες και μεγαλοπρεπέστερες εκκλησίες, να επεκτείνουν τις παλιές και ερειπωμένες και προπάντων να τοποθετούν στα καμπαναριά χυτές καμπάνες και σιδερένια σήμαντρα. Έως

εκείνη την εποχή, στη Θράκη, τα περισσότερα καμπαναριά χτίζονταν με ξύλο ή «παγιάντα», δηλ. ξύλινο σκελετό με πλιθιές και είχαν μόνο ξύλινα σήμαντρα. Όσο για τις εκκλησίες, κατά γενικό κανόνα, ήταν λιθόκτιστες.

Ανήμερα του Χριστού και την Πρωτοχρονιά, παρατηρούσαν τον καιρό και προσπαθούσαν να μαντέψουν το μέλλον. Χαίρονταν όταν χιόνιζε γιατί πίστευαν πως όσο πιο πολλά τα χιόνια τόσο πιο μεγάλη σοδειά θα είχαν το καλοκαίρι. Απ' όπου κι ένα σωρό παροιμίες:

«Χιόνι του Δεκέμβρη,
χρυσάφι του καλοκαιριού»
«Χριστούγεννα και Φώτα χιονισμένα,
καλοσημαδιά για τα σπαρμένα»
«Χαρά στα Γέννα τα στεγνά,
τα Φώτα χιονισμένα
και στη Λαμπρή βρεχούμενη,
τ' αμπάρια γεμισμένα».

Χριστουγεννιάτικο τοπίο - Φωτογραφία Γιαν. Χαλκέα

ΕΚΔΡΟΜΗ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

5 ημέρες - 4 νύχτες Ευρώ: 240
(περιλαμβάνονται ημιδιατροφή και ρεβεγιόν)

Θα διανυκτερεύσουμε στην ΑΡΤΑ
στο πολυτελές ξενοδοχείο
«BYZANTINO».

Θα περιηγηθούμε την Άρτα,
τις βυζαντινές εκκλησιές
και το κάστρο. Το Γεφύρι Πλάκας,
Άραχθο, Ροδαυγή.

Την αρχαία Δωδώνη, Γιάννενα,
Βουλγαρέλι, Κέντρο Υγρότοπων
Ροδιάς στον Αμβρακικό Κόλπο.
Αναλυτικό πρόγραμμα στο Σύλλογο.

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Στο ζεστό και φιλόξενο περιβάλλον του εντευκτηρίου του Ομίλου την Παρασκευή 14/1/2005 θα συγκεντρωθούμε για να γιορτάσουμε τον ερχομό του καινούργιου χρόνου. Η παρουσία σας θα μας δώσει χαρά.

ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ

ΣΑΒΒΑΤΟ 26.2.05

Ο ΑΤΤΙΚΟΣ σας περιμένει στον ετήσιο Αποκριάτικο χορό του που θα γίνει το Σάββατο 26 Φεβρουαρίου στην πολυτελή Αίθουσα «ΚΟΣΜΟΣ» του ξενοδοχείου HOLIDAY INN.

Σας περιμένουμε όλους με την παρέα σας να διασκεδάσουμε.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ**ΠΙΤΑ ΟΡΕΙΒΑΤΩΝ ΣΤΟ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΤΟΥ ΚΙΘΑΙΡΩΝΑ****ΠΕΜΠΤΗ 6 Ιανουαρίου 2005**

Αναχώρηση στις 8:30 για Βίλλια-Κιθαιρώνα. Στο Καταφύγιο του ΕΟΣ Ελευσίνας θα γίνει η καθιερωμένη κοπή της πίτας. Η ορειβατική ομάδα θα ξεκινήσει τη πορεία της. Οι υπόλοιποι θα μεταβούν στο Πόρτο Γερμενό για να παρακολουθήσουν τον Αγιασμό των Υδάτων. Το απόγευμα συνάντηση των δύο ομάδων και επιστροφή στην Αθήνα.

ΑΝΑΒΥΣΣΟΣ-ΛΕΓΡΑΙΝΑ-ΚΑΜΑΡΙΖΑ**ΚΥΡΙΑΚΗ 9 Ιανουαρίου 2005**

Αναχώρηση στις 8:30 μέσω παραλιακής οδού για Ανάβυσσο απ' όπου η ορειβατική ομάδα θα πραγματοποιήσει τη διαδρομή Ανάβυσσος - Προφ. Ηλίας - Καμάριζα. Οι λοιποί εκδρομείς θα συνεχίσουν για Λεγραινά και θα περπατήσουν μέχρι την Καμάριζα. Όσοι δεν θα περπατήσουν θα μεταβούν με το πούλμαν στο Λαύριο-Σούνιο - Καμάριζα (φαγητό). Οι δυο ομάδες θα συναντηθούν στη Καμάριζα. Επιστροφή στην Αθήνα το απόγευμα.

ΠΙΤΑ ΤΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 14 Ιανουαρίου 2005**

Στις 8:00 μ.μ. θα συγκεντρωθούμε στο Σύλλογο να κόψουμε την πίτα μας και να ανταλλάξουμε ευχές.

ΟΣΙΟΣ ΛΟΥΚΑΣ**ΚΥΡΙΑΚΗ 16 Ιανουαρίου 2005 (Τουριστική)**

Αναχώρηση στις 8:30 για Δίστομο, Στείρι, Οσιο Λουκά. Θα επισκεφτούμε τη Μονή για ξενάγηση. Στη συνέχεια θα καταλήξουμε στο Στείρι, σε ταβέρνα για φαγητό και τραγούδι. Στις 4:30 αναχώρηση για Αθήνα.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ**ΠΕΜΠΤΗ 20 Ιανουαρίου στις 8:30 μ.μ.
(στην Αίθουσα του Συλλόγου)**

Ο κ. Δημ. Μαλακάσης, συγγραφέας, επίτιμος Εισαγγελέας Εφετών και Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Αθηνών θα μας διαβάσει και θα συζητήσουμε το μονόπρακτο του Γιώργου Σκούρτη «Η Πάλη» που είχε παιχθεί στο Θέατρο Τέχνης.

ΨΑΡΙ ΑΡΓΟΥΣ**ΚΥΡΙΑΚΗ 23 Ιανουαρίου 2005**

Αναχώρηση στις 8:00 για Κόρινθο, Άργος, Ασπρόκαμπο (υψ. 700 μ). Από εδώ ξεκινά η πορεία στην Ν.Α απόληξη της Ζήριας (Ψάρι). Εύκολη ανάβαση. Δυνατότητα φαγητού στο χωριό. Το απόγευμα επιστροφή στην Αθήνα.

ΔΑΥΛΕΙΑ - ΜΟΝΗ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ**ΚΥΡΙΑΚΗ 30 Ιανουαρίου 2005**

Αναχώρηση στις 8:00 για Λιβαδειά. Ολιγόλεπτη στάση και συνέχεια για την Δαύλεια-Μονή Ιερουσαλήμ όπου θα παραμείνουμε. Ελεύθερες διαδρομές στη γύρω ελατόφυτη περιοχή. Αναχώρηση το απόγευμα με ενδιάμεση στάση κατά τη κρίση του αρχηγού. Φαγητό μαζί μας.

Φ Ε Β Ρ Ο Υ Α Ρ Ι Ο Σ**ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ - ΦΑΡΑΓΓΙ ΑΓΑΛΗΣ****ΚΥΡΙΑΚΗ 8 Φεβρουαρίου 2005**

Αναχώρηση στις 8:00 για Εύβοια. Παραμονή για καφέ και στη συνέχεια μετάβαση στον Άγιο Αθανάσιο όπου η πεζοπορική ομάδα θα περπατήσει μέσα στο φαράγγι προς Δίρφυ. Επιστροφή το απόγευμα στο χωριό όπου θα συναντήσουμε την τουριστική ομάδα και θα αναχωρήσουμε για Αθήνα.

ΦΕΝΕΟΣ - ΛΙΜΝΗ ΔΟΞΑ**ΚΥΡΙΑΚΗ 13 Φεβρουαρίου 2005**

Αναχώρηση στις 8:00 για Καλύβια Φενεού με ενδιάμεση στάση. Η πεζοπορική ομάδα από δασικό δρόμο θα πραγματοποιήσει το γύρο της λίμνης με επίσκεψη στο παλιό μοναστήρι του Αγ. Γεωργίου. (Σύνολο πορείας: περίπου 3 ώρες). Η τουριστική ομάδα θα παραμείνει στα Καλύβια για μικροδιαδρομές στη γύρω περιοχή. Με την επιστροφή των πεζοπόρων αναχώρηση για Αθήνα.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ

ΠΕΜΠΤΗ 17 Φεβρουαρίου 2005 στις 8.30
(στην Αίθουσα του Συλλόγου)

Βιντεοπροβολή με θέμα : «Απο τον χρόνο που πέρασε», του Τρύφωνα Αναγνωστόπουλου

ΖΕΜΕΝΟ - ΚΙΡΦΗ**Κυριακή 20 Φεβρουαρίου 2005**

Αναχώρηση στις 8:00 για Λιβαδειά - Χάνι Ζεμενού. Η ορειβατική ομάδα θα πραγματοποιήσει ανάβαση στην κορυφή Κίρφη (υψ. 1567 μ). Η υπόλοιπη ομάδα θα μεταβεί στους Δελφούς. Το απόγευμα συνάντηση των δύο ομάδων στο Ζεμένο και επιστροφή στην Αθήνα.

ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ**ΣΑΒΒΑΤΟ 26 Φεβρουαρίου στο HOLIDAY INN****ΑΚΡΑΪΦΝΙΟ - ΝΑΟΣ ΠΤΩΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ - ΜΟΝΗ ΠΕΛΑΓΙΑΣ****ΚΥΡΙΑΚΗ 27 Φεβρουαρίου 2005****(Τουριστική-Πεζοπορική)**

Αναχώρηση 8:30 για Ακραιφνιο. Η πεζοπορική ομάδα θα πραγματοποιήσει από δασικό δρόμο τη διαδρομή προς το ναό του Πτώου Απόλλωνος (συνολική πορεία 1.30 ώρα) με προέκταση τη μετάβαση, πεζή, όσων επιθυμούν στη Μονή Πελαγίας (σύνολο πορείας 3 ώρες) και συνέχεια άνοδο στο βουνό Πτώων (σύνολο πορείας 4,5 ώρες). Φαγητό μαζί. Όσοι δεν θέλουν να πεζοπορήσουν θα παραμείνουν στο χωριό Ακραιφνιο. Αναχώρηση για Αθήνα.

Μ Α Ρ Τ Ι Ο Σ**ΚΑΝΤΗΛΙ ΕΥΒΟΙΑΣ**

ΚΥΡΙΑΚΗ 6 Μαρτίου 2005

Αναχώρηση στις 8:00 για τον Άγιο Ευβοίας. Η ορειβατική ομάδα θα προωθηθεί στους πρόποδες του βουνού για την ανάβαση στο Καντήλι. Η υπόλοιπη ομάδα θα μεταβεί στο Πήλι. Το απόγευμα συνάντηση των δύο ομάδων και επιστροφή στην Αθήνα.

ΚΑΘΑΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ

12 - 14 Μαρτίου 2005 (πληροφορίες στο Σύλλογο)

ΕΚΔΗΛΩΣΗ

ΠΕΜΠΤΗ 17 Μαρτίου στις 8:30

(στην Αίθουσα του Συλλόγου)

Ομιλία του κ. Ευάγγελου Θωμαδάκη με θέμα: «Ιουλιανός ο Παραβάτης - Ο παραγνωρισμένος Αυτοκράτορας»

ΚΑΛΛΙΔΡΟΜΟ - ΚΝΗΜΙΔΑ - ΑΓ.ΚΩΝΣΤ/ΝΟΣ - ΚΑΜΕΝΑ ΒΟΥΡΛΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ 20 Μαρτίου 2005

Αναχώρηση στις 8:00 για Καμένα Βούρλα - Καρύα με ολιγόλεπτη ενδιάμεση στάση. Η πεζοπορική ομάδα θα πραγματοποιήσει ανάβαση στην κορυφή Τσιλάτσι (υψ. 978 μ) με κατάβαση στην Κλεφτόβρυση κοντά στον Άγιο Κωνσταντίνο (συνολική πορεία: 5:30 ώρες). Οι λοιποί εκδρομείς θα παραμείνουν στην Καρύα για ελεύθερες διαδρομές. Το απόγευμα αναχώρηση, παραλαβή της πεζοπορικής ομάδας και επιστροφή στην Αθήνα.

ΒΑΡΔΟΥΣΙΑ - ΑΘ. ΔΙΑΚΟΣ

25 - 27 Μαρτίου 2005

Παρασκευή 25 Μαρτίου: αναχώρηση για Καμμένα Βούρλα, Παύλιανη, Καλοσκοπή, Μουσονίτσα. Τακτοποίηση στον ξενώνα «ΡΑΒΑΝΗ». Ελεύθερο απόγευμα.

Σάββατο 26 Μαρτίου: Οι ορειβάτες θα ανεβούν στην κορυφή «Κόρακας» (υψ. 2495 μ). Η πεζοπορική ομάδα θα βαδίσει προς τον Προφήτη Ηλία - πηγές του Μόρνου.

Την Κυριακή, πρόγραμμα κατά τη κρίση του αρχηγού.

Α Π Ρ Ι Λ Ι Ο Σ**ΜΟΝΗ ΚΕΡΝΙΤΣΑΣ - ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΑ**

ΚΥΡΙΑΚΗ 3 Απριλίου 20.05

Αναχώρηση στις 8:00 για τη Μονή Κερνίτσας όπου η ορειβατική ομάδα θα πραγματοποιήσει πορεία μέσα σε ένα πανέμορφο δάσος και θα καταλήξει στο χωριό Μαγούλιανα (Διάρκεια πορείας: περίπου 4 ώρες). Η υπόλοιπη ομάδα θα παραμείνει στα Μαγούλιανα.

Εκδρομές

Η εκδρομές στην Κορώνεια και στο Βουραϊκό είχαν επιτυχία παρ' όλο ότι στο Βουραϊκό οι πεζοπόροι μας ταλαιπωρήθηκαν πολύ γιατί το μονοπάτι είχε στρωθεί με μεγάλες πέτρες και η κατάβαση ήταν δύσκολη και κοπιαστική. Φαίνεται ότι οι αρμόδιοι, για κάποιους λόγους, αποφάσισαν να στερήσουν τους φυσιολάτρεις και λάτρεις του φαράγγιού απ' αυτή την ωραία πορεία.

Το φαράγγι του Βύρου ήταν μια ακόμη πολύ δύσκολη 10ωρη πορεία που οι ορειβάτες μας, παρ' όλο ότι δεν ήταν προετοιμασμένοι για κάτι τέτοιο, τα κατάφεραν μια χαρά. Βέβαια, γύρισαν όλοι στο ξενοδοχείο κατάκοποι και αγχωμένοι, ωστόσο βρήκαν το κουράγιο να ξυπνήσουν πρωί για να επισκεφθούν τα σπήλαια του Δυρού. Οι υπόλοιποι, όσοι δεν κατέβηκαν τον Βυρό, ανταμείφθηκαν περπατώντας στο Δάσος της Βασιλικής και όσοι έμειναν στην πανέμορφη Καρδαμύλη επισκέφτηκαν την παλιά πόλη.

ΠΑΥΛΙΑΝΗ

Τια τους περισσότερους απ' όσους βρεθήκαμε στο Καταφύγιο της Παύλιανης το διήμερο 6-7 Νοεμβρίου δεν ήταν η πρώτη φορά. Έχουμε περάσει εκεί τουλάχιστον τρία τριήμερα Καθαράς Δευτέρας και τα γλέντια που έχουμε κάνει έχουν μείνει στην ιστορία...

Η ζεστή φιλοξενία του καταφύγιου και των υπεύθυνων του Φοίβου (κκ. Γιώργου Παπαδόπουλου και Μαρίνου Ζηρά) αποτελεί κάθε φορά μια ευχάριστη έκπληξη.

Φθάνοντας εκεί το Σάββατο κατά τις 12.30, βρήκαμε το καταφύγιο ζεστό, το τζάκι αναμμένο να τριζοβολά και να μυρίζει ξύλο, τα μεγάλα τραπέζια στρωμένα κατάλευκα και τη φασολάδα αχνιστή να μας περιμένει με όλα τα σχετικά της (ελιές, ρέγκες και φρέσκο ψωμί). Τα πάντα προσεγμένα στη λεπτομέρεια. Φάγαμε σαν πεινασμένοι λύκοι και στη συνέχεια άλλοι αναπαύθηκαν κι άλλοι εκμεταλλεύτηκαν το πλιόλουστο απομεσήμερο κάνοντας μικρές διαδρομές στη γύρω περιοχή.

Και έφθασε η ώρα του βραδινού γλεντιού! Ξεκίνησε, μετά το φαγητό, με την κιθάρα του Δημήτρη Οικονόμου και τη φουσαρμόνικα του Γιώργου Βουδούρη πλαισιωμένους από τις ωραίες φωνές των δύο οικοδεσποτών. Το γλέ-

ντι κατέληξε σε τρελό, διονυσιακό χορό. Αποκάλυψη οι χορογραφικές επιδόσεις του Δημήτρη Μπούτου. Οι φιγούρες είχαν τέτοιες τεχνικές δυσκολίες που σε κάποια στιγμή Δημήτρης και Βιβέτ βρέθηκαν πεσμένοι στο πάτωμα, έτσι μπουρδουκλωμένοι που δεν μπορούσαμε να τους ξεχωρίσουμε!

Η μουσική επένδυση της βραδιάς και γενικά της εκδρομής ήταν προσφορά της Μαρίας Μίκαϊτς.

Τη Κυριακή το πρωί, η σφυρίχτρα ήχησε στις επτά παρά τέταρτο για να ξυπνήσουν οι ορειβάτες που θα έκαναν την 5ωρη πορεία στις Καταβόθρες. Όλοι ωστόσο περπατήσανε- κι αυτοί που δεν ανέβηκαν στις Καταβόθρες- και χάρηκαν την ολόλαμπρη μέρα και την ομορφιά του τοπίου.

Για το μεσημεριανό είχε στηθεί ψησταριά στον έξω χώρο. Η μέρα τελείωσε ήρεμα και η επιστροφή μας ήταν ομαλή χωρίς προβλήματα.

Ευχαριστούμε τον αρχηγό Ευτύχιο Μίκαϊτς που φρόντισε να περάσουμε όλοι καλά και ευχόμαστε σύντομα να ξανακάνουμε αυτή την εκδρομή και να έρθουν κι όσοι άλλοι δεν έχουν γνωρίσει τη μαγεία του καταφύγιου της Παύλιανης.

Ορειβάτες προς το δάσος της Βασιλικής

Φωτ. Τρ. Αναγνωστόπουλος

Από το γλέντι της Παύλιανς

Φωτογρ. Ντόρα Λαϊνή

Εκδηλώσεις

Οι εκδηλώσεις του προηγούμενου τριμήνου ξεκίνησαν στις 21 Οκτωβρίου με τη διάλεξη του κ. Δημήτρη Μαλακάση πάνω στον σύγχρονο και σχετικά άγνωστο ποιητή Ανέστη Ευαγγέλου. Με την άνεση και τη φυσικότητα που χαρακτηρίζει την ομιλία του κατάφερε να μας κρατήσει ζωντανό το ενδιαφέρον καθ' όλη τη διάρκεια της διάλεξης.

Αίθουσα ΟΤΕ - Ομιλία για τον Μεγαλέξανδρο

Στη φιλόξενη αίθουσα του Πολιτιστικού Κέντρου του ΟΤΕ, στις 18 Νοεμβρίου, όσοι παρευρέθηκαν είχαν την τύχη να απολαύσουν τη συναρπαστική ομιλία της κυρίας Ποτίτσας Γρηγοράκου-Παρνασσού με θέμα «οι πόλεις του Μ. Αλεξάνδρου και ο Ελληνιστικός πολιτισμός στην Ασία».

Γοπευθήκαμε από τον άμεσο, πλούσιο και γοπευτικό λόγο της ομιλήτριας και όλη η διάλεξη δόθηκε χωρίς η ομιλήτρια να χρ-

σιμοποιήσει χειρόγραφο ή σημειώσεις. Η Κα Γρηγοράκου μας ταξίδεψε στις «εκτεταμένες επικράτειες» του Ελληνισμού, όπως γράφει ο ποιητής Κ. Καβάφης, όπου οι Μακεδόνες «την κοινή ελληνική λαλιά πήγαν ως μέσα στη Βακτριανή και ως τις Ινδίες».

Ένα μεστό μάθημα ιστορίας, άγνωστο στους πολλούς. Περιμένουμε από τον Αττικό παρόμοιες υψηλού επιπέδου εκδηλώσεις.

ΑΦΡ. ΜΙΧΑΗΛ

Στις 16 Δεκεμβρίου έγινε η παρουσίαση με θέμα «Από το Ρωμαίο και Ιουλιέτα στο WEST Side Story - 5 αιώνες» από τη Ντόρα Λαϊνη και τον Τρύφωνα Αναγνωστόπουλο.

... και μια εκδήλωση αβρότητας !

Φωτ. Τρ. Αναγνωστόπουλος

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΜΙΑΣ ΕΚΔΡΟΜΗΣ

Σεπτέμβριος 1968 (Τζίτζινα)

ΙΩΑΝΝΑΣ ΜΑΡΚΟΥ

Θ αύμαζα πάντα τη φύση και μου έδινε ιδιαίτερη χαρά να βρίσκομαι κοντά της. Όμως τώρα που την περιγράφω, η χαρά που πλημμυρίζει τη ψυχή μου είναι ακόμη πιο μεγάλη.

Προσπαθώ να είμαι όσο γίνεται πιο ακριβής, πιο σωστή, πιο αντικειμενική στην περιγραφή μου χωρίς να παρασύρομαι από τον ενθουσιασμό μου γιατί πρέπει να το ομολογήσω πως μερικές φορές μαγεύομαι τόσο από την ομορφιά γύρω μου και τότε ξεχνιέμαι. Είναι σα να ζω σ' ένα όνειρο, σ' έναν επίγειο παράδεισο. Το μάτι και το πνεύμα ξεκουράζονται, κάθε σωματική και ψυχική κούραση εξαφανίζεται και απολαμβάνω με όλο μου το είναι το μεγαλείο της φύσης.

Έτσι αρχίζω τώρα μια περιγραφή για τα όμορφα Τζίτζινα. Είναι ένα μικρό χωριό κρυμμένο σε μια απόμερη ρεματιά του Πάρνωννα. Πνιγμένο στο πράσινο, μέσα σε πλαγιές από έλατα, άφθονα νερά και μαγευτικούς λοφίσκους. Θεόρατα πλατάνια, δρομάκια ανηφορικά και κατηφορικά ανάμεσα στα λιγοστά σπιτάκια. Να και ο μικρός ξενώνας που μας φιλοξένησε αρκετά καλά για κείνη την εποχή.

Στα γραφικά μαγαζάκια που ήταν συγχρόνως και καφεενδάκια συγκεντρώνονταν οι λιγοστοί κάτοικοι και έβρισκαν ξεκούραση οι περαστικοί κυνηγοί μια και η περιοχή προσφέρεται για κυνήγι.

Δυο ημέρες στα Τζίτζινα. Δυο ημέρες στην αγκαλιά της φύσης, περπατώντας στα δρομάκια του χωριού και ανηφορίζοντας στις πλαγιές του. Μα εκείνο που δεν θα ξεχάσω είναι η πλαγιά που ορθώνεται απέναντι απ' το χωριό, μια πλαγιά τόσο κάθετη που νομίζεις ότι είναι αδύνατο να την ανέβεις. Κατάφυτη από έλατα και στην κορφή της μια σπηλιά, όχι ακριβώς σπηλιά. Όταν πλησίασα είδα ότι επρόκειτο για ένα βαθούλωμα με ανώμαλα τοιχώματα από πέτρα, θα έλεγα μια φυσική κρύπτη. Όπως πληροφορήθηκα αργότερα, όταν κατέβηκα στο χωριό, επί Τουρκοκρατίας χρησιμοποιείτο σαν καταφύγιο Υπήρχαν μάλιστα εκεί, όταν εγώ το επισκέφθηκα, απομεινάρια από παλιές στάμνες και άλλα αντικείμενα που επιβεβαίωναν τη πληροφορία. Σήμερα έχουν τοποθετηθεί εκεί διάφορες εικόνες αγίων. Έτσι δημιουργήθηκε ένα μικρό εξωκλήσι, του Άη-Γιάννη, σκαρφαλωμένο στο βράχο, σχεδόν στην κορφή του βουνού, κοντά στα σύννεφα, να αγγίζει τον ουρανό. Η θέα από κει πάνω είναι μοναδική. Ξεκουράζει το σώμα, γαλννεύει τη ψυχή και πλημμυρίζει τη καρδιά χαρά και αγαλλίαση.

Με τη φαντασία σου μεταφέρεσαι από τα επίγεια στα επουράνια, σ' ένα κόσμο γεμάτο γαλήνη. Δεν θα ήταν υπερβολή αν έλεγα ότι έζησα στιγμές μοναδικής και ανεπανάληπτης ευτυχίας.

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΜΑΡΤΙΟ

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ Π. ΧΑΤΖΑΚΗ

Ο Μάρτιος είναι ο τρίτος μήνας του πολιτικού έτους. Σύμφωνα με το αρχαίο Ρωμαϊκό ημερολόγιο, το έτος άρχιζε τον μήνα Μάρτιο και επομένως ήταν ο πρώτος μήνας καθιερωμένος από τον Ρωμύλο προς τιμήν του πατέρα του, γενάρχη των Ρωμαίων και θεού του πολέμου Άρν (Mars) απ' όπου και η ονομασία του μηνός. Απεικονιζόταν από άντρα που φορούσε δέρμα λύκαινας. Αργότερα, κατά τους χρόνους της ελεύθερης Ρωμαϊκής πολιτείας, ήταν αφιερωμένος στον θεό Ερμή. Όταν ο Νουμάς διαρρύθμισε το ημερολόγιο, ο Μάρτιος μετατοπίστηκε σαν τρίτος κατά σειρά μήνας, ενώ η αρχή του έτους ορίστηκε από τον Ιανουάριο προς τιμήν του Ιανού, ενός θεού ειρηνικού. Σύμφωνα με άλλες πηγές, η μετατόπιση του Μαρτίου ως τρίτου κατά σειρά μηνός έγινε από τους υπάτους μετά το 153 π.Χ. Το θρησκευτικό όμως έτος εξακολούθησε να αρχίζει από τον Μάρτιο. Στον Ζωδιακό κύκλο κατά τον Μάρτιο ο ήλιος βρίσκεται στον αστερισμό των Ιχθύων κατά δε την 20ή προς 21η του μηνός, οπότε συμπίπτει η εαρινή ισημερία και αρχίζει η άνοιξη, μπαίνει στον αστερισμό του Κριού.

Τα λαϊκά προσωνύμια του Μαρτίου είναι πολλά και έχουν την προέλευσή τους στις παρατηρούμενες καιρικές ανωμαλίες.

Οι άνθρωποι που ήταν δεμένοι με τη γη και εξαρτούσαν την επιβίωσή τους από την καρποφορία της, βρίσκονταν εντελώς απροστάτευτοι μπροστά στις ιδιοτροπίες και τις απότομες μεταβολές του καιρού. Γι

αυτό προσπαθούσαν με ξόρκια, λιτανείες, προσφορές και κατάλοιπα ειδωλολατρικών πρακτικών παλαιότερων εποχών να καλοπιιάσουν και να εξευμενίσουν τον Μάρτιο που, σύμφωνα με μυθικές αφηγήσεις-λείψανα παγανισμού-, τον είχαν προσωποποιήσει και τον φαντάζονταν σαν άντρα δυνατό, ιδιόρρυθμο, άστατο και δύστροπο. Γι αυτό και ο λαός θεώρησε τον Μάρτιο σαν ένα από τους κυριότερους μήνες του έτους.

Ο καιρός, κατά τον Μάρτιο είναι ευμετάβλητος και γι' αυτό το κρύο δεν θεωρείται ότι υποχώρησε οριστικά. Η λαϊκή πείρα συμβουλεύει: «Φύλα ξύλα για το Μάρτη, να μην κάψεις τα παλούκια» ή «Μάρτης γδάρτης και κακός παλουκοκάφτης». Πανελλήνια είναι η παράδοση για τη γριά που κατά το τέλος Μαρτίου είδε καλοκαιρία, πήρε τα κατοικάκια της και ανέβηκε στο βουνό. Ξέχασε πως ο Μάρτης είναι άστατος κι έχει «κάψει καρδιές». Ούτε θυμήθηκε την παροιμία «τον Μάρτη φύλα τ' άχερα, μην χάσεις το ζευγάρι». Είδε λίγη συννεφιά αλλά την πήρε απήφιστα. «Στις πομπές σου γέρο-Μάρτη τα κατοικάκια μου τ' ανάσπασα!». Κι ο Μάρτης τ' άκουσε. Άστραψε και βρόντηξε. Πώς ν' ανεχτεί τέτοια προσβολή από μια γυναίκα! Επειδή ο χρόνος δεν τον έπαιρνε, για να ξεπλύνει τη βρισιά δανείστηκε δυο μέρες από τον Φεβρουάριο, τις χειρότερες και «κοκάλωσε» τη γριά. Ο Φεβρουάριος, όμως έμεινε κουτσός γι' αυτό και «Κουτσοφλέβαρος». Από τότε, όμως, οι τρεις ή οι έξι πρώτες μέρες του Μαρτίου λέγονται «μέρες της γριάς» ή «δρίμες» και

θεωρούνται γρουσουζικές.

Σύμφωνα με μίαν άλλη παράδοση, ο Μάρτης έχει δυο γυναίκες. Η μια είναι πλούσια και άσκημη, η άλλη όμορφη και φτωχή. Ο Μάρτης κοιμάται στη μέση. Όταν είναι στραμμένος προς την άσκημη-μην ξεχνάμε πως αυτή έχει τα λεφτά-, στεναχωριέται και κατσουφιάζεται. Όταν γυρίζει προς την όμορφη καίρεται και χαμογελάει. Αυτός είναι ο λόγος που ο καιρός τον Μάρτιο όλο αλλάζει διάθεση απ' όπου και το «πεντάγνωμος».

Ο Μάρτης ο πεντάγνωμος
πέντε φορές εχιόνισε
Και πάλι το μετάνιωσε
που δεν εξαναχιόνισε».

Επειδή δε, συνήθως, στα ορεινά χιονίζει πολλές φορές, υπάρχει και η γαμήλια ευχή:

«Όπως το Μάρτη τα βουνά
ασπρίζουν απ' τα χιόνια
έτσι ν' ασπρίσουν

τα μαλλιά της νύφης απ' τα χρόνια».

Αλλά η Άνοιξη είναι εδώ. «Απ' τον Αύγουστο χειμώνα κι απ' τον Μάρτη καλοκαίρι». Τα χιόνια και οι βροχές του Μαρτίου θεωρούνται ευνοϊκές για τη γεωργία και οι ξωμάχοι έχουν κάθε λόγο να είναι ευχαριστημένοι:

«Αν ρίξει ο Μάρτης δυο νερά
κι ο Απρίλης άλλο ένα
χαρά σε κείονε το ζευγά
πόχει πολλά σπαρμένα».

Ή «Μάρτης βρέχει; ποτέ μην πάψει». Ή «Μάρτης έβρεχε, θεριστής εχαιρόνταν» και «Κάλλιο Μάρτης καρβουνιάρης παρά Μάρτης λιοपुरιάρης», και πολλά άλλα. Δεν παύουν όμως να είναι επιφυλακτικοί.: «Μην σε γελάσει ο Μάρτης την αυγή και χάσεις την ημέρα». Οι μέρες τον Μάρτιο μεγαλώνουν κι αυτό δεν περνάει απαρα-

τήρητο: Τον Μάρτη βάλε αργάτες, κι άστους να ψυλλίζονται».

Αλλά και οι ακτίνες του ήλιου τον Μάρτιο, ιδίως το πρωί, θεωρούνται καυτερές απ'αυτού δε και το έθιμο να φορούν τον «μάρτη». «Οπόχει κόρην ακριβή, του Μάρτη ο ήλιος μην τη δει», ή, «του Μάρτη οι αυγές με κάψανε, του Μάν το μεσημέρι».

Ο «μάρτης» είναι είδος φυλακτού από διπλή κλωστή, συνήθως κόκκινη και άσπρη, που δένουν οι γυναίκες και τα παιδιά στον καρπό του χεριού ή γύρω από το λαιμό για να προφυλαχτούν από τον ήλιο. Το έθιμο είναι παλαιότατο και το αναφέρει ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος που το κατακρίνει ως ειδωλολατρικό κατάλοιπο, κάτι που σημαίνει ότι προϋπήρχε των χρόνων του. Ο Νικόλαος Πολίτης στα «Λαογραφικά Σύμμεικτα» του, σχετίζει το έθιμο με την αρχαία κρόκη που έφεραν οι μυημένοι στα Ελευσίνια Μυστήρια στον καρπό του δεξιού χεριού ή στο πόδι για άγνωστη σ' εμάς συμβολική σημασία.

Άλλο έθιμο που τα τελευταία χρόνια μάλλον ατόνισε ήταν τα «χελιδονίσματα», ο χαιρετισμός στην αναγεννημένη φύση με τραγούδια από παιδικές παρέες που περιέρχονταν κατά την 1η Μαρτίου τις γειτονιές και εισέπρατταν φιλοδωρήματα από τις νοικοκυρές.

Τον Μάρτιο εμείς γιορτάζουμε τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου και μαζί την επέτειο του αγώνα για την Εθνική μας Παλιγγενεσία και, βέβαια προετοιμαζόμαστε για το Πάσχα.

Εφέτος που έχουμε όψιμο Πάσχα, η Σαρακοστή ανοίγει στο δεύτερο δεκαπενθήμερο του Μαρτίου για να επαληθευτεί το «Λείπει ποτέ ο Μάρτης απ' τη Σαρακοστή»;!!

Η προετοιμασία του ορειβάτη

Φωτογρ. Ντόρα Λαϊνή

ΜΑΝΤΕΨΤΕ ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ

Ένας φίλος απ' τη Πόλη.....η καρδιά του περιβόλι.
Καϊμάκι θέλει στον καφέ, πολλά, βαρύ και όχι
Κι από γυνή δεν πιάνεται ούτε και με απόχη!!
Ο αρειμάνιος μύστακας του δίνει γοπτεία
Και πάντα στη συζήτηση κατέχει τα πρωτεία.
Και λύνει το ζωνάρι του, έτοιμος για καυγά...
Κι άμα θυμώσει φίλε μου, μωρέ σιγά τ' αυγά...
Και συνεχώς φιλοσοφεί μες της ζωής τη δίνη..
Μα όμως για τους φίλους του και τη ζωή του δίνει!.

ΝΙΟΒΗ